

C-212/04. sz. ügy

Konstantinos Adeneler és társai

kontra

Ellinikos Organismos Galaktos (ELOG)

(a Monomeles Protodikeio Thessalonikis [Görögország]
által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„1999/70/EK irányelv – A határozott ideig tartó munkaviszonyról szóló keretmegállapodás 1. szakaszának b) pontja és 5. szakasza – Egymást követő, határozott idejű szerződések a közszektorban – Az »egymást követő szerződések« és az e szerződések meghosszabbítását indokoló »objektív okok« fogalma – A visszaélések megakadályozására irányuló intézkedések – Szankciók – Az összhangban álló értelmezés kötelezettségének hatálya”

J. Kokott főtanácsnok indítványa, az ismertetés napja: 2005. október 27. I - 6062

A Bíróság ítélete (nagytanács), 2006. július 4. I - 6091

Az ítélet összefoglalása

1. *Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések – A Bíróság hatásköre – Korlátok (EK 234. cikk)*

2. *Szociálpolitika – Az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodás – 1999/70 irányelv (1999/70 tanácsi irányelv, melléklet, 5. szakasz, 1. pont, a) alpont)*
3. *Szociálpolitika – Az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodás – 1999/70 irányelv (1999/70 tanácsi irányelv, melléklet, 5. szakasz)*
4. *Szociálpolitika – Az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodás – 1999/70 irányelv (1999/70 tanácsi irányelv, melléklet, 5. szakasz, 1. pont)*
5. *Intézmények jogi aktusai – Irányelvek – A tagállamok általi végrehajtás (EK 10. cikk, második bekezdés; EK 249. cikk, harmadik bekezdés)*

1. Az EK 234. cikkben szabályozott eljárás a Bíróság és a nemzeti bíróságok közötti együttműködés eszköze, amelynek során a Bíróság az utóbbiak részére az általuk eldöntendő jogvita megoldásához szükséges iránymutatást ad a közösségi jog értelmezésével kapcsolatban. Ezen együttműködés keretei között az egyes ügyek sajátos körülményeit tekintve kizárólag a jogvitában eljáró, az alapügy tényállásáról egyedül közvetlen ismeretekkel rendelkező és a meghozandó bírói döntésért felelősséget vállaló nemzeti bíróságok a legalkalmasabbak arra, hogy mérlegeljék az előzetes döntésnek az ítélethozatalhoz való szükségességét, valamint a Bíróság elé terjesztett kérdések relevanciáját. Következésképpen, amennyiben a feltett kérdések a közös-

ségi jog értelmezését vetik fel, a Bíróság fő szabályként köteles határozatot hozni.

Mindazonáltal a Bíróság úgy véli, hogy az ő feladata az, hogy saját hatásköre fennállásának vizsgálata végett megvizsgálja azokat a feltételeket, amelyek mellett a nemzeti bíróság elé terjesztette az ügyet. Az az együttműködési szellem ugyanis, amelynek az előzetes döntéshozatalra utalás működését jellemeznie kell, megköveteli, hogy a nemzeti bíróság tekintettel legyen a Bíróságra bízott feladatra, amely nem más, mint a tagállamok igazságszolgáltatásához való

hozzájárulás, és nem pedig az általános vagy hipotetikus kérdésekkel kapcsolatos tanácsadó vélemények megfogalmazása.

(vö. 40–42. pont)

2. Az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló 1999/70 irányelv mellékletében szereplő, a határozott ideig tartó munkaviszonyról szóló 1999. március 18-án kötött keretmegállapodás 5. szakasza 1. pontjának a) alpontját – e rendelkezés tartalmazza azon objektív okokat, amelyek indokolhatják a határozott idejű munkaszerződések vagy munkaviszonyok meghosszabbítását – úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan egymást követő, határozott idejű munkaszerződések alkalmazása, amelyek egyedül azzal indokolhatók, hogy általános tagállami törvényi vagy rendeleti rendelkezés írja elő őket. Ezzel ellentétben az „objektív okok”-nak az említett szakasz szerinti fogalma értelmében az efféle egyedi munkaviszonyok nemzeti szabályozásban előírt alkalmazását csak konkrét, a szóban forgó tevékenységre és gyakorlásának feltételeire vonatkozó különös elemek indokolhatják.

Ugyanis az a nemzeti rendelkezés, amely törvényi vagy rendeleti szabállyal csak

általános és absztrakt jelleggel engedélyezi az egymást követő, határozott idejű munkaszerződés alkalmazását, az ilyen szerződésekkel történő visszaélés valós veszélyével jár, ezért nem egyeztethető össze a keretmegállapodás céljával és hatékony érvényesülésével. Annak elismerése, hogy valamely nemzeti rendelkezés jogilag teljes mértékben és egyéb pontosítás nélkül indokolhatja az egymást követő, határozott idejű szerződéseket, sértené a keretmegállapodás céljait, vagyis a munkavállalóknak a munkahelyük bizonytalanságával szembeni védelmét, és megfosztaná lényegétől azt az elvet, amely szerint a határozatlan idejű szerződések jelentik a munkaviszonyok általános formáját. Egészen pontosan: a határozott idejű munkaszerződés pusztán egyetlen általános törvényi vagy rendeleti rendelkezés alapján történő alkalmazása – anélkül, hogy annak köze lenne az adott tevékenység konkrét tartalmához – nem jelent olyan objektív és átlátható szempontokat, amelyek alapján ellenőrizni lehetne, hogy e szerződések meghosszabbítása ténylegesen valós szükségletnek tesz-e eleget, alkalmas-e a megvalósítandó cél elérésére, és szükséges-e ehhez.

(vö. 71–75. pont és a rendelkező
Érész 1. pontja)

3. Az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló 1999/70 irányelv mellékletében szereplő, a határozott ideig tartó munkaviszonyról

szóló 1999. március 18-án kötött keretmegállapodás 5. szakaszát – amely az egymást követő, határozott idejű szerződésekkel való visszaélés megakadályozását célozza – úgy kell értelmezni, hogy ellentétes vele az a nemzeti szabályozás, amelynek értelmében csak azok a határozott idejű munkaszerződések vagy munkaviszonyok tekinthetők az említett szakasz értelmében véve „egymást követő”-nek, amelyek között nem telik el több mint 20 munkanap.

Az ilyen nemzeti rendelkezést ugyanis a keretmegállapodás tárgyát, célját, valamint hatékony érvényesülését sértőnek kell tekinteni, mivel az egymás utáni munkaszerződések egymást követő jellegének efféle merev és korlátozott meghatározása lehetővé tenné a munkavállalók éveken át való bizonytalan alkalmazását, hiszen a gyakorlatban a munkavállalónak az esetek többségében nem lenne más választása, minthogy mindig elfogadja a munkáltatójával kötött szerződések közötti 20 napos megszakításokat. Ezenkívül az alapügyben szereplőhöz hasonló nemzeti szabályozás eredményeként fennáll annak veszélye, hogy – az 1999/70 irányelv és a keretmegállapodás által elérni kívánt célok lényegét jelentős mértékben kiüresítve – nemcsak jelentős számú határozott idejű munkaviszonyt zár ki az azok által célzott védelem nyújtotta előnyök-

ből, hanem lehetővé teszi, hogy e viszonyokat a munkáltatók visszaélésszerűen alkalmazzák.

(vö. 84–86., 89. és a rendelkező rész 2. pontja)

4. Az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló 1999/70 irányelv mellékletében szereplő, a határozott ideig tartó munkaviszonyról szóló keretmegállapodást úgy kell értelmezni, hogy amennyiben az érintett tagállam belső jogrendje az adott ágazatban nem tartalmaz az egymást követő, határozott idejű szerződések visszaélésszerű használatának elkerülésére, illetve adott esetben szankcionálására egyéb intézkedést, a keretmegállapodással ellentétes az olyan nemzeti szabályozás alkalmazása, amely a közsférában általános jelleggel tiltja a munkáltatók „állandó és tartós” szükségleteinek kielégítésére vonatkozóan kötött – és jogellenesnek tekintendő –, egymást követő, határozott idejű munkaszerződések határozatlan idejűvé alakítását.

(vö. 105. pont és a rendelkező rész 3. pontja)

5. Valamely irányelvnek az érintett tagállam nemzeti jogába való késedelmes átültetése és az irányelv vonatkozó rendelkezései közvetlen hatályának hiánya esetén a nemzeti bíróságok – az átültetésre előírt határidő leteltét követően – kötelesek a belső jogot a lehető legteljesebb mértékben úgy értelmezni, hogy a szóban forgó irányelv eredményének eléréséhez a lehető legteljesebb mértékben figyelembe veszik annak szövegét és célját, előnyben részesítve a nemzeti jogszabályoknak az irányelv céljának leginkább megfelelő értelmezését, hogy az említett irányelv rendelkezéseinek megfelelő eredményre jussanak.

esetén nem releváns szempont az az időpont, amikor az irányelv átültetésére hozott nemzeti intézkedések az érintett tagállamban ténylegesen hatályba lépnek. Ez a megoldás ugyanis súlyosan sértené a közösségi jog teljes érvényesülését, valamint annak az – elsősorban irányelvekkel történő – egységes alkalmazását. Az irányelv hatálybalépésének napjától kezdve a tagállami bíróságok a lehető legteljesebb mértékben kötelesek tartózkodni a belső jog olyan értelmezésétől, amely az irányelv átültetésére előírt határidő leteltét követően jelentősen veszélyeztetheti az említett irányelv által elérni kívánt eredmény megvalósítását.

A fenti megállapításokból szükségszerűen az következik, hogy e feltevés

(vö. 115–116., 123–124. és a rendelkező rész 4. pontja)